

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

КЕРНАС Андрій В'ячеславович

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Актуальність даної теми полягає в потребі вивчення механізмів і факторів, які сприяють ефективному розвитку творчих здібностей у студентської молоді. Важливо визначити роль педагога та викладача в цьому процесі, а також розглянути ефективні методики та інструменти, які можуть бути застосовані для стимулювання креативності серед студентів. Творчий потенціал особистості — це важлива складова її життєвої стратегії, адже здатність генерувати нові ідеї, знаходити нестандартні шляхи вирішення проблем і виявляти оригінальність мислення стає необхідним атрибутом професійної успішності.

Філософи традиційно розглядають творчість як прояв свободи людської волі, як акт створення нового, що несе в собі елемент непередбачуваності. Так, Платон у своїх працях наголошував на міфічному характері творчості, зв'язуючи її з божественним натхненням. Аристотель, у свою чергу, бачив у творчості продукт інтелектуальної діяльності, коли людина реалізує внутрішню форму через матеріальний світ. Його сутність трактуються різними науками — філософією, психологією, педагогікою, соціологією — кожна з яких вносить свою специфіку в розуміння феномена творчості[1].

Починаючи з кінця XIX століття, психологи почали розглядати творчість як результат взаємодії когнітивних, мотиваційних та емоційних компонентів особистості. Проблемою розвитку творчих здібностей займалися наступні вчені: Сігмунд Фрейд, який вважав, що творчість є результатом підсвідомих бажань і потреб людини; Карл Роджерс у своїй гуманістичній психології акцентував увагу на тому, що творчість — це природна тенденція всіх людей, яка виникає в процесі самовираження та самореалізації; Джером Брунер вважає творчість продуктом активного мислення, яке характеризується гнучкістю, оригінальністю та готовністю до ризику. Сучасні дослідники вважають, що творчість — це комплексний феномен, який включає когнітивні, мотиваційні, культурні та соціальні аспекти. Роберт Стернберг, наприклад, розробив триаспектну теорію інтелекту, в якій окремий акцент робиться на творчому інтелекті, як на здатності генерувати нові ідеї та адаптивно реагувати на незвичайні ситуації.

Студентська молодь, навчаючись у вищих навчальних закладах, опановує нові знання, які знадобляться їй у подальшій професійній діяльності та розвитку власної кар'єри, водночас не можна забувати про розвиток творчих здібностей особистості. Навчання у вищих навчальних закладах сприяє розвитку таких якостей, як творчий пошук, нестандартність вибору рішень, креативність, гнучкість мислення. Цей період відзначається підвищеною чутливістю до зовнішніх впливів, активним самопізнанням та пошуком власної ідентичності. Саме в цей час студенти найбільше схильні до експериментів, пробування себе в

різних ролях і сферах, що сприяє розвитку творчих здібностей. Незважаючи на позитивні аспекти, існують також бар'єри, які можуть утруднити розвиток творчих здібностей у студентської молоді:

Застиглі стереотипи: Навчальна система часто закріплює традиційні підходи до навчання, що може пригнічувати творчість та інноваційне мислення. Недостатня підтримка: Нехватка психологічної та педагогічної підтримки, а також бракування можливостей для самореалізації можуть негативно позначитись на розвитку творчих здібностей. Страх перед невдачею: Боязнь помилок та негативної оцінки з боку оточення може зупинити студентів від експериментів та випробування нових ідей. Нестача мотивації: Недостатня внутрішня мотивація або її заміщення зовнішніми факторами (наприклад, конформізмом) може призвести до затухання творчого потенціалу.

Розвиток творчих здібностей у студентської молоді значною мірою залежить від педагога, який грає ключову роль у створенні умов для самореалізації та розвитку креативного мислення. Педагог, крім передачі знань, має вміння стимулювати творчі процеси, мотивувати студентів до самовираження та допомагати їм виявляти власний потенціал.

Приклади успішних освітніх програм для розвитку творчих здібностей:

Програма «Креативна лабораторія»; Проект «Технічна творчість»; Курси з креативного підприємництва. У багатьох бізнес-школах пропонуються курси, спрямовані на розвиток підприємницького духу та креативного мислення. Студентам пропонують розробляти бізнес-ідеї, проводити маркетингові дослідження та представляти свої проекти інвесторам.

Використання інноваційних технологій для розвитку творчих здібностей:

Використання VR/AR-технологій: Віртуальна та доповнена реальність дозволяють студентам зануритися в навчальний процес, візуалізувати ідеї та проекти, а також тестувати їх у симуляціях. Наприклад, архітектори та дизайнери використовують AR-програмне забезпечення для створення 3D-моделей своїх проектів; Онлайн-курси та MOOCs: Масові відкриті онлайн-курси (MOOCs) стали популярним інструментом для розвитку творчих здібностей. Студенти мають доступ до широкого спектру курсів, де вони можуть вивчати креативні дисципліни, такі як дизайн, мистецтво, музика та інноваційні технології; Гейміфікація навчання: Гейміфікація — це інтеграція ігрових елементів у навчальний процес. Вона сприяє розвитку креативності, оскільки студенти беруть участь у іграх, де потрібно генерувати нові ідеї, приймати рішення та працювати в команді [2].

Таким чином, психолого-педагогічна робота з розвитком творчих здібностей у студентської молоді базується на інтеграції інноваційних методик та технологій, які сприяють стимулюванню креативного мислення та самореалізації.

Проведений нами теоретичний огляд використовуваних на даний час у педагогічній роботі зі студентами методів, спрямованих на розвиток творчих здібностей, дозволяє нам зробити наступне узагальнюючі висновки.

Студенти потребують не тільки інтелектуальної, але й емоційної підтримки для розвитку своїх творчих здібностей. Педагоги мають створювати безпечне та дружнє середовище, де студенти почуваються захищеними та впевненими у своїх силах. Використання інноваційних технологій, таких як онлайн-курси, гейміфікація та віртуальна реальність, значно сприяє розвитку креативності серед студентів. Ці технології дозволяють студентам втілювати свої ідеї в життя та отримувати практичний досвід. Розвиток творчих здібностей у студентської молоді сприяє формуванню покоління, здатного до інновацій, критичного мислення та самостійного вирішення проблем. Це має велике значення для розвитку суспільства в цілому.

Таким чином, розвиток творчих здібностей у студентської молоді є важливим завданням, яке вимагає інтегрованого підходу та постійної роботи з боку педагогів, психологів та самих студентів. Враховуючи особливості кожного студента та використовуючи інноваційні методики, можна досягти значних успіхів у розвитку креативності та самореалізації молоді.

Список використаних джерел:

1. Атаманчук Н. М. Психолого-педагогічні аспекти розвитку творчості дітей молодшого шкільного віку / Н. М. Атаманчук // Актуальні проблеми психологічної науки у вимірах сучасного освітнього простору: збірник наукових матеріалів всеукраїнської наук.-практ. конф. (15-16 травня 2014 року, м. Полтава) / За заг. Ред. С. П. Яланської. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. – С. 45-50
2. Трухін І. О. Основи шкільного виховання: Навчальний посібник. -К.: Центр навчальної літератури, 2004. -367 с.

КИРИЄНКО Олена Олександрівна

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ЯК ОДНА З УМОВ УСПІШНОГО ФОРМУВАННЯ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Сучасна освіта потребує від учителів не лише глибоких знань у своїй галузі, а й уміння творчо підходити до викладання, адаптуватися до змін та знаходити нестандартні рішення у педагогічній діяльності. Зокрема, в Законі України «Про освіту» зазначається, що «метою вищої освіти є здобуття особою високого рівня наукових, творчих, мистецьких, професійних компетентностей, необхідних для діяльності за певною спеціальністю чи в певній галузі знань» [5]. Важливою загальною компетентністю, якою має оволодіти майбутній педагог є

КЕРНАС Андрій В'ячеславович Психолого-педагогічні аспекти розвитку творчих здібностей у студентської молоді	192
КИРИЄНКО Олена Олександрівна Розвиток креативності у майбутніх учителів біології як одна з умов успішного формування їх професійної компетентності	194
КІРДАН Олена Анатоліївна Наукові підходи до визначення сутності та змісту креативності майбутніх викладачів	198
КНЯЖЕВА Ірина Анатоліївна Актуальні тенденції формування змісту педагогічних освітніх компонентів у ЗВО	201
КОВАЛЬОВА Тетяна Михайлівна Розвиток креативності як складової підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту	204
КОВАЛЬЧУК Володимир Володимирович, ДОЛИНСЬКА Людмила Василівна Концептуальний підхід для формування креативності студентів у педагогічному університеті	209
КОЙЧЕВА Тетяна Іванівна Креативність учителя як запорука його професійного становлення в умовах інноваційного освітнього середовища	218
КОКОТЄЄВА Анастасія Сергіївна Формування креативності у здобувачів вищої освіти	221
КОЛБІНА Людмила Анатоліївна Вплив інноваційних технологій на розвиток творчих здібностей учнів початкових класів	223
KOLESNICHENKO Olena Innovation Potential Of A Higher Education Teacher	226
КОЛІСНІЧЕНКО Наталя Миколаївна Креативність та соціальні інновації як ключовий елемент ефективного публічного управління	228
КОЛЬЧАК Валентина Андріївна, ТОДОРОВА Валентина Георгіївна Використання технологій креативного мислення у підготовці фахівців з фізичної культури і спорту	234
КОН Олена Олександрівна Розвиток креативного мислення молодших школярів засобами додатків GOOGLE	236
KONDRATIEVA Iryna Theories Of Creativity	238
КОНСТАНТИНОВ Дмитро Сергійович Креативне мислення тренера-викладача як інструмент формування психологічної стійкості та саморегуляції у дітей молодшого шкільного віку	241
КОСТЕНЮК Наталя Іванівна Формування креативності персоналу як джерела інноваційного потенціалу організації	244
КОФІЖИУ Ганна Олексіївна Розвиток креативності в учнів старшої школи на уроках зарубіжної літератури	247
КОХАНСЬКА Світлана Володимирівна Розвиток креативного мислення на заняттях з музично-теоретичних дисциплін у майбутніх педагогів	250